

The background is a solid light pink color. It is decorated with several red and pink roses in various stages of bloom, some with green leaves. There are also four white envelopes with their flaps folded, scattered around the central text area.

IVANKA
DEVĚTÁ

OD POUPÁTKA
K USCHLÉ
RŮŽI

MOTTO

Od poupátka k uschlé růži

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.motto.cz

www.albatrosmedia.cz

motto

Ivanka Devátá

Od poupátka k uschlé růži – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2026

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

Co člověk řekne, už zpátky nevezme.
A když to udělá před televizní kamerou,
má o pošramocenou pověst postaráno.
Ale na druhé straně – zkazit si pověst
v devadesáti zase není tak špatné!

Ivanka Devátá

je moje **MOTTO**

IVANKA
DEVĀTĀ

OD POUPÁTKA
K USCHLÉ
RŮŽI

Chcete, aby příběh této skvělé knihy pokračoval i potom, co ji dočtete? Tak ji pusťte dál do světa! Vše potřebné se dozvíte na **www.restorio.cz**.

Albatros Media podporuje udržitelný rozvoj, který vrací použitým věcem smysl. On-line antikvariát Restorio vaše knihy odkoupí a zaplatí vám ihned – nečekáte, až se prodají. Získané peníze si můžete nechat, nebo si vyberete charitu, kterou jimi podpoříte. V tom případě navýší Restorio částku o 20 %.

© Ivanka Devátá, 2026

ISBN v tištěné verzi 978-80-267-6206-5

ISBN e-knihy 978-80-267-6224-9 (1. zveřejnění, 2026) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-267-6225-6 (1. zveřejnění, 2026) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-267-6211-9 (1. zveřejnění, 2026) (ePDF)

Je mi devadesát. Zažila jsem dvanáct prezidentů, i když ten první – Tomáš Garrigue Masaryk – abdikoval, když mi byl necelý měsíc. A třeba se ještě nějakého dočkám. Zažila jsem druhou světovou válku, železnou oponu, kterou jsem sice na vlastní oči neviděla, ale dávala o sobě vědět. Za mě se létalo do kosmu, couralo po Měsíci, pořád se něco vynalézalo, všechno se zrychlovalo a dopracovali jsme se tam, kde jsme teď, a ani si nechci představit, co bude dál. A tak si to představovat nebudu a zase se vrátím do svých odžitých let, protože sci-fi už psát nezačnu.

Ivanka Devátá

O MÝCH KRÁSNÝCH DĚTSKÝCH CHOROBÁCH: VŠI, ZÁŠKRT A PERNÍČKY NA CHODIDLECH

Jako malá holčička jsem prošla všemi dětskými nemocemi, dokonce i těmi, na které se tenkrát umíralo. Vzpomínám například na záškrty, kterého se tehdy všichni báli. Očkovat se proti němu začalo až v roce 1946, a to už mi bylo jedenáct. Nicméně já si s tím nějak poradila a ani vlastně nevím, jak se mi to povedlo. Byla jsem tehdy v nemocnici v Poličce. Naši totiž pocházejí ze Skutče, a tahle nemocnice byla nejbližší. Nijak dramaticky jsem své choroby neprožívala, ani ten záškrty ne. Nevzpomínám si, že by mi bylo nějak výrazně špatně, vypadalo to podobně jako chřipka.

V nemocnici jsem se vůbec nenudila. Se mnou na pokoji byla holčička, která měla pytlík hašlerů, které byly placaté a my je cucaly tak, aby uprostřed vznikl otvor a z hašlerky hned byl prstýnek. Byly jsme

upatlané, všechno se na nás lepilo, ale my si připadaly jako princezny a ty prstýnky nám připadaly nádherné.

Byly tam i laskavé zdravotní sestřičky, jen jednu sestru jsem měla hrozně nerada, protože mi každý večer přinášela teplé mléko. I studené mi připadalo hnusné, a teplé bylo naprosto odporné. Asi to bylo na spaní, možná v tom mléce byl nějaký uklidňující prášek. Nevím a už se to ani nedozvím.

Také si pamatuji, že se mi ztratil pomeranč. Vůbec nevím, proč tohle moje paměť celá léta v sobě drží, když to vůbec nemusí být pravda. Pomerančů jsem tehdy dostala víc a byla jsem tak malá, že jsem ani neuměla počítat. Dost možná ta moje vzpomínka s pomerančem nesouvisí, jen jsem si to s něčím ošklivým spojila.

Jednou přišla do našeho pokoje zdravotní sestra, vzala mě do náruče, šla se mnou k oknu a tam se mnou zůstala stát, aniž by mi cokoliv řekla. Já se dívala ven a všimla jsem si, že tam stojí dva lidé. Pán a paní. „Jé, ta paní vypadá jako moje maminka!“ jákala jsem, ale sestra mi řekla, že to moje maminka není, že ta paní je jí asi jenom podobná. Ale celý život mám podezření, že naši mě chtěli vidět, tak sestru poprosili, a třeba ji i podplatili, aby jim mě ukázala. Ale nikdy jsem se na to nezeptala, to až teď se mi tyto vzpomínky vybavují.

Čas je nesmírně ohleduplný a většinou nám v paměti ponechává jen hezké vzpomínky. Zařídil to i v mojí hlavě, když jako drama vyhodnotil ztracený, a možná neztracený, pomeranč. Ale dnes na to vzpomínám jako na zajímavost. Za tu považuji i halucinace, které mě při vysokých teplotách přepadaly a musely být opravdu strašné, když si je dodnes živě vybavuji. Víím, že jsem třeba hystericky řvala, ať mi sundají ty perníčky z chodidel. Pořád je vidím, bílé malé perníčky nalepené na mých chodidlech, které tam držely jako přišité. Anebo jsem viděla na chodbě dědka, který hrál na flašinet, a mně se ta hudba vůbec nelíbila, a tak jsem křičela, aby ho vyhnali.

Rodiče si se mnou tenkrát užili. Maminka mi vyprávěla, že když jsem se dostala z nejhoršího, šla se mnou ven. Už v jiných svých knihách jsem maminku popsala jako velmi drobnou a štíhlou. Měřila metr padesát a já ve dvanácti letech už neobula její svatební střevíčky, a to jsem také nikdy nebyla almara. Tehdy po mém záškrtu vypadala zbědovaně, určitě se o mě strchovala, a tak se moc nevyšpala ani nejedla.

Když se objevila venku s kočárkem, lidé ji zastavovali a ustaraně se ptali: „Paní Blaženko, dlouho jsme vás neviděli, vy jste byla nemocná, že?“

Maminka Blaženka každému odpověděla, že ne ona, ale Ivuška byla nemocná, a tak se každý soucitně sklonil nad kočárkem, kde ležela nařvaná, růžolící Ivuška s pusou od ucha k uchu.

Na tuhle historku jsem si vzpomněla po letech, když jsem vezla v kočárku svého prvorozeného synka Marečka. Tlačila jsem ho Sinkulovou ulicí, která je do kopce, a já se o kočárek spíš vysíleně opírala. Mareček byl na začátku procesu poznávání. Vůbec neseseděl, ale v sedmi měsících se v kočárku rovnou postavil a žasnul, jak je ten svět zajímavý. Byl z té nové perspektivy nadšený, jásal a pána, který nás míjel, Marečkův očividný optimismus zaujal: „To máte radost, paní Devátá, že?“

A já naprosto vyčerpaná sotva zvládla přikývnout. Mareček celé noci prořval, nevyspala jsem se, byla jsem jako mátoha. Když se ale ráno postavil v postýlce a na celé kolo se usmíval, únava z probdělé noci byla pryč. Jo, to jsou ty záhady mateřské lásky.

Náš Mareček byl od narození mazaný, poradil si s každou situací a zůstalo mu to dodnes. Když byl malý, měli jsme doma květinový stolek, k němuž

se nesměl přibližovat, protože mi to připadalo nebezpečné. Co kdyby na něj nějaký květináč spadl? Když jsem ho tam jednou načapala, tvářil se, že ho přilákala opojná květinová vůně, ale nějak mu uniklo, že šlo o rostliny nekvetoucí.

Na Adama takové vzpomínky nemám, ten se diplomací nikdy nezabýval. Byl krásné miminko, ale nesmírně droboučké. Mareček si stěžoval, že máme nejmenší miminko na světě, čemuž by dneska už nikdo nevěřil. Ale tenkrát mě to zneklidňovalo, a když jsem tenhle problém probírala s dětským lékařem, uklidnil mě, že je prostě chlapeček droboučký po mně.

„Jo doktore, kdybyste věděl, jaké úsilí a odříkání mě to stojí, abych byla droboučká, to byste žasnul,“ pomyslela jsem si, ale neřekla nic.

Za války – šlo o druhou světovou, aby nedošlo k mýlce – jsem dostala černý kašel. I to byla velmi nebezpečná choroba, proti které se začalo u nás očkovat až v roce 1958, a to už mi bylo třiaadvacet. Tehdy už jsem byla školačka, ale vůbec si nevzpomínám, že bych něco ve škole zameškala, jen vím, že když jsem kašlala, rodiče říkali: „Už zase kokrhá,“

a já byla pyšná, protože ne každá holčička uměla tak hezky kokrhat jako já.

Nejhorší byla spála. Angína, horečka, vyrážka, dodnes proti ní neexistuje očkování. Pro mě ale byla blbá ne proto, že bych nějak mimořádně trpěla, ale protože ji mám spojenou s hořící svíčkou. Spala jsem totiž v kuchyni, kde bylo teplo, a maminka mi po každé dala na plotnu hořící svíčku, abych se ve tmě nebála. A já kvůli té svíčce nespala a celou dobu sle-

Malá Ivanka s rodiči

dovala, jak se zvolna zmenšuje a pak skomírá. Když zhasla, začala jsem ječet a nepřestala, dokud nepřišla maminka a nezapálila mi svíčku novou. Natekly mi žlázy, patlali mě něčím hnusným a černým, a mně nejvíc vadilo, že mi tou mastí upatlali i náušničky.

Za tu dobu, co jsem ležela, v teple a bez koupání, se v mých vlasech rozmnožily vši. Zřejmě jsem si nějakou přinesla ještě před propuknutím spály ze školy. Dokonce mám podezření, z jaké hlavy na mě veš přeskočila. Viděla jsem totiž, jak jedné spolužačce leze veš po copu, sunula se směrem nahoru jako na Sněžku, ani nespěchala, asi jí to dalo zabrat. Mě to velice zaujalo, a abych veš neztratila ze zorného úhlu, zřejmě jsem se k jejímu copu přiblížila a nějaká kamarádka té horolezkyně si odskočila, aby se podívala, jak to vypadá na mojí hlavě.

Veš se činila, ostatně každá samička dokáže za den naklást deset vajíček – ošklivě se jim říká hnidy –, a z těch se za týden vylíhne nová veš. Na mé hlavě se vši rodině dařilo, nikdo je nerušil, nájem platit nemusely. Ale když se mi konečně ulevilo a horečky odešly, maminka pověsila do oken čisté bílé záclonky, já vstala a ona mě začala česat.

Byl to šok, když viděla, jak z mých vlasů padají na stůl vši. Přinesla Bayerovku – učebnici hry na klavír od Ferdinanda Beyera v černých deskách – protože

usoudila, že na nich vši lépe uvidí. Vši lítaly po Bayerovce jako zběsilé, lezly po celém stole a já to s velkým zájmem sledovala. Představovala jsem si, jak jsou vši tím náhlým zásahem do jejich klidného života zaskočené a jak se mezi sebou baví: „Táto, vzal jsi tu knížku po babičce?“ ptala se veš všiváka a ten jí nevrle odpověděl, ať neotravuje, že má úplně jiné starosti.

Růžolící lvuška dávala mamince zabrat

Maminka divadelní představení, které mi předváděly vši, rázně ukončila, vši zlikvidovala a mně nalila na hlavu petrolej. Šíleně mě to pálilo, skuhrala jsem, ovšem babička pravila: „A teď si představ, jak strašně to musí pálit ty vši.“

To jsem si ve své obrazotvornosti opravdu představit dokázala a málem jsem se nad strašlivým osudem vší rozplakala. Nicméně krk jsem měla úplně spálený, a když jsme pak s maminkou navštívily lékaře, pravděpodobně jí kvůli těm spáleninám vynadal, protože cestou domů byla zaražená, řekla bych provinilá. Nicméně exekuce byla účinná, spáleniny časem zmizely a vši se v mých vlasech od té doby už neobjevily. Jen s jednou malou výjimkou, kdy jsem je dostala od synovce.

Když Mareček dostal spalničky, ležel v postýlce v pokojíčku, já ho chodila kontrolovat a on mi jednou řekl, abych mu přinesla zrcátko. Udělala jsem to, on se chvíli prohlížel a pak se rozplakal: „A budu zase takovej chlapeček, jakej jsem byl?“

Byl totiž celý osypaný, vyrážku jsem mu mazala tekutým pudrem, takže byl tečkovaný, paráda to opravdu nebyla. Adam dostal spalničky také, měl

jen několik pupínků, nicméně ten se o svůj půvab nestrachoval.

Některé choroby a zdravotní problémy svých chlapců mám spojené s hrami, které jsme měli v té době v divadle na repertoáru. Nesoustředila jsem se vždy na herecký výkon, to přiznávám. Když jsme například hráli *Poslední dějství* od Ericha Marii Remarquea, měla jsem za partnera Jiřího Adamíru a byla jsem přišerná. Těšila jsem se na víkend, že si konečně odpočinu, a místo toho jsme s Marečkem museli do nemocnice, protože měl šílenou zácpu, s níž jsme si doma nedokázali poradit.

Myslela jsem víc na Marečka než na svou roli a Jiří Adamíra mi vlepil facku, která ale ve hře neměla být. Režisér František Laurin byl překvapený a později řekl Pepkovi, mému choti Vinklářovi – to píšu jen pro ty, kteří můj život neznají –, že vůbec nevěděl, co má dělat, jestli zkoušku přerušit, nebo ji nechat plynout dál. Nakonec to nechal plynout, protože nikdo z nás hraní nepřerušil. Ale byla jsem překvapená, ne že ne, a Adamírovi jsem posléze řekla, že jsem měla až do druhého dne znát na tváři jeho prsty. S ním to ani nehnulo, jen konstatoval, že holky prostě mají takovou citlivou pletičku. Nic nevysvětlil, neomluvil se, ani k premiéře mi nic nedal, ač bylo zvykem, že si dáváme dárky, a já pro něho

měla připravenou láhev šampaňského. Tak jsem si řekla, že mu taky nedám nic a vychlastám ji sama, což se i stalo. Poté vyšla v novinách kritika, kde o mém výkonu psali hezky, tak to možná Adamíra přehodnotil, protože další facka už se nekonala.

Navíc jsem to docela chápala. Opravdu jsem hrála hrozně a byla jsem si toho vědoma. Dokonce tak, že jsem šla za Františkem Laurinem a on byl tak vstřícný, že to se mnou začal zkoušet individuálně. Pozval mě ráno o půl hodiny dřív a já stále opakovala: „Já tě tak nenávídím!“ a pořád to bylo blbě, protože jsem neustále přidávala na hlase, ač dneska vím, že by bylo daleko působivější, kdybych to naopak jen tak tiše procedila. Zřejmě bych už dávno na tento svůj výkon zapomněla, kdyby nebylo té facky od věhlasného gentlemana Jiřího Adamíry.

Ale mám s ním i jiné zážitky. Jednou jsme také něco zkoušeli, on mě zničehonic vzal za ruku, mlčky mě odvedl do šatny, tam mě políbil a zase mě vrátil na jeviště.

A jindy mi zase řekl: „Ty voníš pořád jako malý dítě.“ Měl pravdu, vždycky jsem voněla. Už jako dítě jsem byla ve škole shledána čistou, když se kontrolovala hygiena, ač jsem to nikdy s mytím nepřeháněla. Takže tím mě Adamíra nepřekvapil, ale ne, že by nepřekvapoval. Jednou mě dokonce šokoval.

Když jsme spolu hráli v divadle, měl tehdy za manželku Ljubu Benešovou a tehdy se mi přiznal, že když s ní souloží, tak si v duchu říká: „Kdyby tady tak s námi byla Ivanka...“ Nekomentovala jsem to.

S ním a Ljubou jsme se občas vídali i jako rodiny. Oni měli syna, my s Pepkem dva, tu a tam jsem je pozvala na oběd. Jednou jsem udělala králíka, oni mi řekli, že ho nejedí, ale já s králíkem naštěstí upekla i kus vepřového, takže jsem jim měla co naservírovat. Oni vepřové snědli, pak projevili přání ochutnat kousek králíka, a nakonec snědli i toho.

Někdy gentlemani překvapí a Jiří Adamíra není jediný. Jednou jsem zavolala Ondřeji Havelkovi, jehož jsem považovala za etalon gentlemanství, navíc jsem znala jeho maminku Libuši, která mě učila na DAMU. Měla jsem prastaré noty po svém tatínkovi a chtěla mu je věnovat. Vybrala jsem si ho, protože se mi líbí hudba, kterou dělá, a opravdu mi svým slušným chováním imponoval. Vytočila jsem jeho číslo, on to vzal, já se představila a on řekl, že mu moje jméno nic neříká a hovor ukončil. Takže noty po tatínkovi nakonec dostal Václav Kopta, který je nejen herec, ale i skvělý pianista, a prý z nich má radost. Takže to dopadlo dobře.

Také Jiří Kodet vypadal jako velký gentleman a kdo ho neznal osobně, tak se rozplýval nad jeho